

Kjak

Eyðgunn Samuelsen
tingkvinna Javnaðarflokkurin

Virðir samgongan verkafólki?

Nú nærkast dagurin, tá ið flatskatturin fyri fyrstu ferð sæst á lønarposanum. Helvtin av lønmóttakarunum fáa meir í lønarposan. Tey, ið hava inntøku omanfyri 350.000 kr. Hjá vanligu lønmóttakaranum er tað sama í lønarposanum, sum áðrenn flatskatturin var settur í verk.

Livikostnaðurin ikki minkaður

Tað eru tó ikki so fá, sum fara at siggja, at hjá teimum er ongin króna meira á kontoini. Tað eru vanligu lønmóttakarar, sosum flakakvinnan, arbeidsmaðurin, vaskikonan, heilsurøktarin og staki uppihaldarin, ið als onga broyting merkja.

Henda fjøld er bulurin í samfelagnum, tí hvar var stolti vinnulívsmáðurin, um hann ikki hevði hesa arbeidsmegi.

Hetta er stóra fjøldin, ið hvønn dag stríðist fyri at fáa lønina at røkka til býli, mat og klæði í einum landi, ið verður sagt at vera heimsins dýrasta land, júst tá ið tað kemur til kostnaðin av hesum vørum.

Flatskatt frá fyrstu krónu

Sama fjøld, ið ongan skattalætta fær, er hon, ið skal gjalda gildið. Samgongan førir fram, at flatskatturin er progressivur, men hetta er als ikki veruleikin. Tað er pensiónsinngjaldið hjá

verkafólkinum, ið má lúta fyri at figgja flatskattin. Pensiónsgjöldini, ið nú verða skattað við inngjald, verða skattað við 40% av fyrstu krónu. Hetta er stórsta ránið í nýggjari tíð og merkir eina ógvusliga skattahækking fyri júst tey somu, ið ongan skattalætta fáa. Tey skulu ikki bert verða láglønt í arbeidsárunum men eisini fátækari á ellisárum.

Lønin skal eisini trýstast

Sum rosinan í pylsuendanum verða lønarsamráðingarnar eisini vavdar inn í skattalættan. Kravið er, at lønmótakarin onga lønarhækking fær, og summi skulu niður í løn. Hvussu ber til at siga, at

skattatrýstið hevur nakað samband við, hvat tú fær fyri títt arbeiðið. Løn er ein avtala millum arbeidsgevara og arbeiðstakara, støddin á lønini endurspeglar tørv-in á arbeidsmegi hjá arbeiðsgevaranum. Skattur er ein politiskur spurningur, og hann verður hækkaður og lækkaður alt eftir, hvat ein meiriluti á løgtingi vil.

Tey ríku gerast ríkari

Fólkaflokkshugsanin er, at tey ríku skulu gerast ríkari, fyri at tey kunnu toga tey fátækaru upp, so tey kunnu fáa ein lítlan lut av ágóðunum í samfelagnum. Trupulleikin við hesi hugsan er bara, at fyri at tey ríki kunnu gerast ríkari, so má onkur gjalda,

og tað er tey, sum hava lítið frammanundan.

Sostatt gerast tey fátæku fátækari.

Henda kongstanka hava Sambandsflokkurin, Miðflokkurin og Sjálvstýrisflokkurin tikið undir við. Sosialt sinnaði Sambandsflokkurin hevur selt tað sosiala sinnalagið og Miðflokkurin kann ikki longur pástanda, at teir verja tey á niðastu rókum.

Virðingin fokin

Avgerðina at gera tey ríku ríkari, fara vit at siggja, nú lønarútgjaldingin fer fram. Avleiðingin av at flatskatta pensiónirnar, og at helvtin av fólkinum skal standa við ongum, meðan tað fløvar

á kontuni hjá teimum, ið frammanundan eru betur fyri, fara at gerast sjónligari, sum tíðin líður. Tað kann tó á ongan hátt sigast, at samgongan virðir tey, ið strevast dag og dagliga fyri at breyðføða seg og síni. Heldur má sigast, at samgongan setir kílar ímillum fólkið við at geva teimum, ið hava, enn meira og taka frá teimum, ið hava minni. Hetta er hugburðurin, ið samgongan vísir okkara lágløntu og veiku bólkum, ikki virðing, men heldur tað øvugta.

Jógvan við Keldu

Tá hugburðsmunurin gerst ov stórur

Nú greinskrivarin sammetir eitt fiskiloyvi við grundarlagi undir dyggum figgjarligum íløgum og satsningum við eitt sílafiskiloyvi, haldi eg, vit eru komnir á mál

Tað tykist sum um, tá felag ella einstaklingur hevur “ov” stóran vinning, eru nøkur – ikki so fá – í trupulleikum. Soleiðis kennist Teitur Vágadal.

Minnist frá 1993, eg sat sum borgarstjóri í Klaksvík tá. Alt samfelagið var farið av knóranum, tøgn var á øvundarøkinum um vinnulívið um allar Føroyar. Tá stigu virkisfús fólk fram, og hóast fátæktin var í eygsjón, tóku hesir av móguleikanum at fáa útvega fiskiloyvi. Her vóru tungar avgerðir tiknar og dyggar íløgur framdar, tað m.a. gjørði, at arbeidsloysið her fór úr 20 prosentum niður í onki og festi íaftur føroyska útflutningin.

Hetta var tað, evropeiskir

politikarar ídag tosa so populert um og leingjast eftir, “ein kick-start” - privatur. – Churchill segði: “Tað er helst bara einaferð í lívinum, tú fært eitt prik á økslina, tekur tú ikki móguleikan tá, kemur hann ongantið aftur!” – Tað eru hesi fólk, ið liggja fyri stóru øvundini ídag, nú tey bæði hava bjarga sær sjálvum, okkum øðrum og øllum samfelagnum

At nøkur eru, sum lata ágangin fara aftur við borðinum, men bara virka víðari hóast ákoyringar, so vit øll onnur kunnu liva og liva væl, ger, at vit ídag hava eitt sera gott samfelag at liva í her í Norðuratlantshavi.

Almennir raksturin mettast ikki

Hetta ger, at arbeiði er so gott sum til allar hendur, at lands- og kommunukassar fáa teirra stóru og øktu inn-tøkur við skatti, mvg og øðrum avgjöldum. – Men hetta er helst ikki nóg mikið fyri summi!

Varð tilfeingisskattur brúktur til annað enn at økja almenna raksturin, t.d. til tiltrongda marknaðføring og menning av føroyskari framleiðslu, so var tað nakað. Almenni raksturin mettast ikki.

Marknaðarkreftirnar

At ein hevur útvegað sær eitt fiskiloyvi ger, at vit fáa okkara allra tilfeingi til

høldar, sum hann sjálvur saman við manning við dugnaskapi virðisøkir og so selur tað til annan dugnaligan fyri tann pris, teir gerast samdir um. Er tað ikki júst hetta sum letur marknaðkrefturnar ráða! Eitt eitur á forrætningsmáli “Good will”, kann tað ikki brúkast í hesum føri – Hvat er galið?

Nú er samfelagið vorðið so stuttligt, at fyrsta dagin kanska hugsast, nú løgini hjá Frændur, eru fólkaogn, ella fólksins ogn, at onkur kemur við uppskoti um at hesir skulu gjalda tilfeingisgjald, tí teir brúka jú okkara náttúrutilfeingi. – Tað eru jú nøkur sum skapa, meðan vit onnur njóta og so aftur

onnur, sum bara fyri eitt gott orð finnast at!

Men tá greinskrivarin fer at sammeta fiskiloyvi við grundarlagi undir dyggum figgjarligum íløgum og satsningum við eitt sílafiskiloyvi, tá haldi eg vit eru komnir á mál, tí tá er hugburðsmunurin í og so stórur.

Íverksetarin bestur tá avlopið er stórt

Til seinast hesaferð kann staðfestast, at í Føroyum er frælsi til at gera júst tað ein ætlar, okkara fólk skulu bara hava vilja, áræði, dirvi, evni, arbeidssemi, visjónir – ikki bara dreymar. Tað hava vit brúk fyri, og tey sum fara til verka, skulu ikki bara vera hildin dugnalig við byrjan

av íverksetan, men so sanniliga uppaftur meira, tá tey vinna stórar upphæddir, tá-stani er framgongd í landi okkara. – Gamla søgan um USA og Evropa er jú: “Tá ein amerikumaður keypir ein Rolls Royce, sigur amerikumaðurin, “ein sovorðnan ætli eg mær einaferð at hava”, meðan evropearin sigur, “handan vóni eg ikki, at hann varðveitir leingi””.

Annars havi eg – sum eg lovaði - eina aðra grein, sum biðar, men nú kom aftursvarið frá Teiti “Latum okkum virða vinnuna 2” áðrenn.